

ΑΤΤΙΚΟΣ ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ
ΤΟΥ 5^{ΟΥ} Π. Χ. ΑΙΩΝΟΣ

Τὰ ἀγγεῖα, τὰ δημοσιεύμενα ἐνταῦθα, εὐρέθησαν ἐντὸς τάφου ἀνακαλυφθέν-
τος τυχαίως πρὸ ἐτῶν εἰς τὸ Περιστέρι, ΝΔ. τῶν Ἀθηνῶν¹. Εἶναι ταῦτα μι-

Εἰκ. 1. Κύλιξ ἀρ. 17539.

κρά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ἀπλᾶ ἀγγεῖα, ἐνδιαφέροντα ὅμως καὶ διὰ τὴν ποι-
κίλιαν τῶν σχημάτων των καὶ διὰ τὰς παραστάσεις των. Τὰ πλεῖστα τούτων ἀπο-
τελοῦν τυπικὰ εὐρήματα τάφων τῆς περιόδου ταύτης· ὅθεν ἡ συνεύρεσις μετ' αὐ-
τῶν ἀγγείων, τῶν ὁποίων ἡ χρονολόγησις δὲν εἶναι ἀκόμη βεβαία, αὐξάνει τὸ
ἐνδιαφέρον τοῦ τάφου τούτου.

1) Ἐρυθρόμορφος κύλιξ, ἀρ. Εὐρ. 17539 (εἰκ. 1 - 4). Ὑψος 0.10, διάμ. ἄνευ
τῶν λαβῶν 0.254, διάμ. μετὰ τῶν λαβῶν 0.36².

1 Νῦν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον.
Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω καὶ ἐνταῦθα θερμοτάτας εὐχα-
ριστίας πρὸς τὸν κ. Νρ. Καρούζον καὶ τὴν κ. Σέμνην
Καρούζου, οἱ ὁποῖοι μετὰ μεγάλης καλωσύνης παρε-
χώρησαν εἰς ἐμὲ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀγγείων τούτων
ὡς καὶ τὰς φωτογραφίας αὐτῶν καὶ τὰ σχέδια. Αἱ φω-
τογραφίαι ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Γ. Τσίμα,
τὰ δὲ σχέδια ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου τοῦ Μουσείου

κ. Ἀ. Κοντοπούλου.

Θερμότατα ὡσαύτως εὐχαριστῶ τὸν Sir JOHN καὶ
τὴν Lady BEAZLEY, οἱ ὁποῖοι μετὰ τῆς χαρακτηριζού-
σης αὐτοῦς φιλοξενίας ἔθεσαν εἰς τὴν διάθεσίν μου
τὴν πολύτιμον συλλογὴν τῶν φωτογραφιῶν των.

2 Εὐχαριστῶ τὸν συνάδελφον κ. Νικόλαον Γιαλούρη,
ὅστις εἶχε τὴν καλωσύνην, ἐμοῦ κωλυομένης, νὰ λάβῃ
τὰς διαστάσεις τῶν ἀγγείων.

Συνεκολλήθη ἐκ τεμαχίων τὸ ἐλλείπον ἱκανὸν μέρος, συμπεριλαμβανομένων ἀμφοτέρων τῶν λαβῶν, συνεπλήρωθη διὰ γύψου. Διατήρησις κακή.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κύλικος (εἰκ. 2) παρίστανται δύο μορφαὶ ἰστάμεναι πλησίον ἀλλήλων: ἀνὴρ καὶ γυνή. Ὁ ἀνὴρ ἔχει ἐστραμμένον τὸν κορμὸν κατὰ τὰ τρία τέταρτα πρὸς τὰριστερά· φέρει ἱμάτιον. Τὸ διασωθὲν τμήμα τῆς μορφῆς ταύτης ὁμοιάζει τόσον πολὺ πρὸς τὸν πρῶτον ἐξ ἀριστερῶν νέον ἐπὶ τῆς ὕψεως Α τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς κύλικος, ὥστε δυνάμεθα, νομίζω, νὰ συμπληρώσωμεν μετὰ

Εἰκ. 2. Παράστασις εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κύλικος 17539.

βεβαιότητος τὰ ἐλλείποντα ταύτης μέρη συμφώνως πρὸς ἐκεῖνον· οὕτω ἡ κεφαλὴ θὰ ἦτο ἐστραμμένη πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὴν πλησίον δηλ. ἰσταμένην γυναικείαν μορφήν.

Καὶ τῆς μορφῆς ταύτης δυστυχῶς μέγα μέρος ἐλλεῖπει. Φέρει πέπλον μετὰ μακροῦ ἀποπτύγματος καὶ ὑψώνει τὴν δεξιὰν χεῖρα εἰς τὸ ὕψος τῆς κεφαλῆς.

Τὴν παράστασιν περιβάλλει μαϊάνδρος διακοπτόμενος κατ' ἄνισα διαστήματα ὑπὸ τετραγώνων πληρουμένων δι' ἀβακωτοῦ.

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῆς κύλικος ἔχομεν δύο ζεύγη μορφῶν ἐφ' ἑκατέρας τῶν ὕψεων (εἰκ. 3 καὶ 4). Ὑπὸ τὰς λαβὰς ἀνθερωτὸν κόσμημα.

Κάτωθεν τῆς παραστάσεως ὑπάρχει ἐξηρημένη (reserved) ταινία.

Ἦψις Α (εἰκ. 3). Ὁ πρῶτος ἐξ ἀριστερῶν νέος ἀποτελεῖ, ὡς εἶδομεν, ἐπανάληψιν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ παρισταμένου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀγγείου. Φέρει ἱμάτιον καὶ στέφανον ἐπὶ τῆς ἀναδεδεμένης κόμης καὶ στρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς ἕτερον νεανίαν· οὗτος παρίσταται ὡς ἐάν, ἐνῶ ἐβάδιζε πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν, διέκοψεν αἰφνιδίως τὴν πορείαν του καὶ ἐστράφη διὰ νὰ καλέσῃ τὸν φίλον του, ἐκτείνων συγχρόνως τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς αὐτόν· διὰ τῆς ἑτέρας χεῖρός κρατεῖ λύραν. Φέρει καὶ οὗτος ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τῆς πλουσίας οὔλης κόμης στέφανον.

Ἡ πρὸς τὰ ἀριστερὰ μορφή τοῦ ἑτέρου ζεύγους εἶναι Νίκη, φέρουσα χιτῶνα

Εἰκ. 3. Κύλικος ἀρ. 17539 ἦψις Α.

μετὰ κόλπου καὶ ἀποπτύγματος· ἐπὶ τῆς ἀναδεδεμένης κόμης διακρίνεται ταινία. Ἐκ τῆς πρὸ αὐτῆς ἱσταμένης μορφῆς μόνον οἱ πόδες καὶ τὸ κάτω δεξιὸν ἦμισυ τοῦ σώματος μετὰ τῆς δεξιᾶς χεῖρός ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος διεσώθησαν· παρίσταται αὕτη κατ' ἐνώπιον φέρουσα ἱμάτιον. Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν πληρέστερον σωζομένην Νίκη τῆς ὕψεως Β καὶ ἄλλων ὁμοίων παραστάσεων¹ δυνάμεθα νὰ συμπληρώσωμεν τὴν παράστασιν ταύτην ὡς Νίκη προσφέρουσαν στέφανον εἰς νέον ἱστάμενον πρὸ αὐτῆς.

Ἦψις Β (εἰκ. 4). Τὰ ζεύγη τῆς πλευρᾶς ταύτης ἀποτελοῦνται ἐκ Νίκης προσ-

¹ Π. γ. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ κύλικος τοῦ ζωγράφου τῆς Καλλιόπης εἰς Ὁξφόρδην (CV. πίν. 4, 1)· καίτοι ἢ ἐν Ὁξφόρδῃ κύλιξ ὑστερεῖ καλλιτεχνικῶς, ἢ ὁμοίότης τῆς συνθέσεως εἶναι μεγάλη. Ἡ κύλιξ τοῦ Περιστερίου εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἔργον τοῦ ζωγράφου τῆς Ἐρετρίας. Γνωρίζομεν ὅτι ὁ ζωγράφος οὗτος καὶ ὁ

ζωγράφος τῆς Καλλιόπης ἔχουν συνεργασθῆ ἐπὶ μιᾶς κύλικος εἰς Freiburg (ARV, 729, 66). Ἡ σημειωμένη ἐνταῦθα ὁμοιότης ἐπὶ τῶν δύο, ὡς ἄνω, κύλικων ἐνισχύει τὴν πιθανότητα ὅτι οἱ δύο ἀγγειογράφοι εἰργάσθησαν, ἐπὶ τι τοῦλάχιστον διάστημα, εἰς τὸ αὐτὸ ἔργαστήριον.

φερούσης στέφανον εἰς νέον καὶ ἐκ γυναικὸς συνδιαλεγομένης μετὰ νεανίου. Μικρὸν μόνον μέρος τοῦ ἱματίου διεσώθη ἐκ τοῦ νέου τοῦ πρώτου ζεύγους, ἀλλ' οὗτος δύναται νὰ συμπληρωθῇ κατὰ τὸν ὁπωσδήποτε πληρέστερον σωζόμενον νέον τῆς ὁμοίας παραστάσεως τῆς ὄψεως Α καὶ ἰδίως κατὰ τὸν νέον τῆς προαναφερθείσης κύλικος τοῦ ζωγράφου τῆς Καλλιόπης εἰς Ὁξφόρδην. Ἡ Νίκη φέρει χιτῶνα μετὰ κόλπου — δὲν δύναμαι νὰ διακρίνω ἐὰν ὑπάρχη ἀπόπτυγμα — καὶ ἐπὶ τῆς κόμης ταινίαν μετὰ ὀρθίων φύλλων, ἐκφυομένων ἐκ ταύτης.

Ἡ γυνὴ τῆς ἐτέρας δυάδος φέρει πέπλον, βαρὺ, πλουσίως πτυχούμενον, ἱμά-

Εἰκ. 4. Κύλικος ἀρ. 17539 ὄψις Β.

τιον καὶ στέφανον. Ἡ μορφή αὕτη τυπολογικῶς ὁμοιάζει ἀπολύτως — πλὴν τῆς στάσεως τῆς κεφαλῆς — πρὸς τὸν πρῶτον ἐκ δεξιῶν νέον τῆς κύλικος τοῦ ζωγράφου τῆς Ἐρετρίας εἰς τὴν Villa Giulia¹.

Ὁ νέος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ γυνὴ αὕτη στρέφει τὴν κεφαλὴν, φαίνεται ὁμιλῶν πρὸς αὐτὴν καὶ τοὺς λόγους του συνοδεύει δι' ἐκφραστικῆς χειρονομίας τῆς δεξιᾶς χειρός· εἰς τὴν ἀριστερὰν κρατεῖ λύραν. Φέρει ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τῆς οὔλης κόμης στέφανον.

Ἡ κάθετος ὄψις τῆς βαθμίδος τῆς σχηματιζομένης ἐπὶ τῆς ἄνω πλατείας ἐπιφανείας τοῦ ποδὸς τῆς κύλικος ὡς καὶ ἡ τοῦ κατωτέρου μέρους αὐτοῦ δὲν καλύπτονται ὑπὸ γανώματος ἀλλ' ἔχουν ἀφεθῆ εἰς τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ (reserved).

Ἀγάνωτος ἔχει ἀφεθῆ ἐπίσης ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ποδός.

Εἰς τὴν κύλικα ταύτην εὐκόλως ἀναγνωρίζει τις τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν ἱκανωτέρων

¹ Mon. Lincei, XXIV, 1916, πίν. 6. (G. BENDINELLI).

ἀγγειογράφων τῶν ἀμέσως μετὰ τὸν Παρθενῶνα χρόνων, τοῦ ζωγράφου τῆς Ἐρετριᾶς¹. Αἱ κύλικες, ἀναμφισβητήτως, δὲν ἀποτελοῦν τὸ πλεόν ἀντιπροσωπευτικὸν μέρος τοῦ ἔργου του. Ἡ ἐνταῦθα δημοσιευομένη, καίτοι πολὺ ἑλλιπὴς καὶ ἐφθαρμένη δυστυχῶς, συγκαταλέγεται μετὰ τῶν καλυτέρων του. Ἀνήκει μετὰ τῶν ἔργων ἐκείνων τοῦ ἀγγειογράφου, εἰς τὰ ὁποῖα οὗτος ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῶν γλυπτῶν τοῦ Παρθενῶνος καὶ τῶν ἰδανικῶν τὰ ὁποῖα ταῦτα ἐνσαρκῶνουν².

Τὰ ἀριστουργήματά του ὁμοῦς ἀνήκουν εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην περίοδον καὶ εἶναι ταῦτα μικρογραφικαὶ κυρίως συνθέσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ χάρις καὶ τὸ κομψόν—ιδεώδη τῆς ἐποχῆς ταύτης—εὐρίσκουν τὴν εὐτυχεστέραν των ἔκφρασιν.

Εἶναι προφανὲς ὅτι τὸ θέμα τῆς κύλικος σχετίζεται πρὸς ἑορτασμὸν νίκης τινὸς ὑπὸ νέων εἰς μουσικὸν π.χ. ἀγῶνα ἢ εἰς τὸν στίβον.

Περὶ τὸ 430 π. Χ.

2) Ἐρυθρόμορφος λεκανίς³ τύπου Α⁴ Ἀριθ. Εὐρ. 17534 (εἰκ. 9, 8). Ὑψος

¹ ARV, 724-729 καὶ 964. Paralipomena σποράδην. RICHTER καὶ HALL, σ. 177. G. M. A. RICHTER, Attic Red-figured vases, a Survey, σ. 132 ἔξ. JHS XLVIII, 1928, σ. 19 ἔξ. (A. PEREDOLSKI). C. H. E. HASPELS, Bulletin van de Vereeniging tot Bevordering der Kennis van de Antieke Beshaving 1954, XXIX, ἀνάτυπον σ. 3-5. Πλὴν τῆς προαναφερθείσης κύλικος ἐν Villa Giulia πβλ. τὸ πρόσωπον τοῦ νέου τοῦ κρατοῦντος λύραν ἐπὶ τῆς ὄψεως Α πρὸς τὸ τοῦ νέου ἐπὶ τεμαχίου οἰνοχόης ἐν Ὁξφόρδῃ (1921, 869. CV. πίν. 43, 10) καὶ ἐτέρου νέου ἐπὶ οἰνοχόης ἐν τῷ Βρεττ. Μουσείῳ (E 564. ARV, 726, 20) τὴν κεφαλὴν τοῦ νέου τοῦ κρατοῦντος λύραν ἐπὶ τῆς ὄψεως Β πρὸς τὸν Διόνυσον τῆς ἀρκαλοειδοῦς ληκύθου ἐν Βερολίνῳ (2471. PFUHL, εἰκ. 560). Ἐνδύματα ὡς τὰ τῶν Νικῶν ἀπαντοῦν συχνάκις εἰς τὸ ἔργον του· πβλ. π.χ. μορφὰς ἐπὶ τῆς πυξίδος εἰς Worcester Mass. (ARV, 726, 26) καὶ ἐπὶ τῆς πυξίδος ἐν τῷ Βρεττ. Μουσείῳ (E 777. F. R. πίν. 57, 3) καὶ ἰδίως τὴν Γλαύκην καὶ Γαλήνην. Πρὸς τὰς πτέρυγας τῶν Νικῶν πβλ. τὰς πτέρυγας τῆς Ἡοῦς ἐπὶ τῆς κύλικος ἐν Μονάχῳ (7638. ARV, 729, 70) καὶ τοῦ Ἐρωτος ἐπὶ τεμαχίου κύλικος μετὰ χαμηλὸν πόδα (stemless cup) εἰς Leningrad (4242. JHS XLVIII, 1928, πίν. 7, 3).

Τὸ κόσμημα τῶν χειρῶν ἐπαναλαμβάνεται, ὀλιγώτερον ἢ περισσότερον ὅμοιον, ἐπὶ ἄλλων κυλικῶν τοῦ ζωγράφου τῆς Ἐρετριᾶς· πλησιέστερον πάντων ἴσταιται κύλιξ ἐν Βασιλείᾳ (ARV, 728, 56).

² Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ βαρῆα πολύπτυχα ἱμάτια, ἡ πλαστικότης τῶν πτυχώσεων, τὰ εὐρωστα σώματα ἐφήβων καὶ γυναικῶν, αἱ εὐγενεῖς μορφαί, αἱ ἐκφραστικαὶ χειρονομίαι (πβλ. π.χ. τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ νέου τοῦ κρατοῦντος λύραν ἐπὶ τῆς ὄψεως Β πρὸς τὴν τῆς μορφῆς ὑπ' ἀριθ. 63 ἐπὶ τῆς πλακὸς 25 τοῦ νοτίου τμήματος τῆς ζωφόρου. A. H. SMITH, The Sculptures of the Parthenon, 1910, πίν. 84). Ἀξίωση-

μείωτος εἶναι καὶ ἡ ὁμοιότης τῆς ἀποδόσεως τῶν πτερυγῶν (πβλ. A. H. SMITH, ἔ. ἀ. πίν. 14 D 143 καὶ 144).

³ LETRONNE, Journal des Savants 1837, σ. 747. NICOLE, Meidias, 1908, σ. 99. F. R. Κείμενον τόμ. II, 1909, σ. 37-38, J. D. BEAZLEY, V. A., 1918, σ. 188. RICHTER - MILNE, 1935, σ. 23-24 μετὰ περαιτέρω βιβλιογραφίας.

⁴ Ἡ λεκανίς, σχῆμα συγγενὲς τῆς πυξίδος, παρουσιάζει ἀρκετὴν ποικιλίαν τύπων, ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Τύπος Α, πῶμα μετὰ κομβιοειδοῦς ἄνω ἀπολήξεως, λαβαὶ συνήθως ταινιοειδεῖς σπανιώτερον στρογγύλης τομῆς, συνήθως μετ' ἀνεστραμμένων τῶν ἄκρων. Ποὺς δισκοειδῆς ἢ ἔχων τὴν μορφήν ἀνεστραμμένου ἐχίνου.

Συνήθως αἱ λεκανίδες τοῦ τύπου αὐτοῦ ἢ φέρουν παράστασιν ἐπὶ τοῦ πώματος ἢ τὸ ὅλον ἀγγεῖον καλύπτεται διὰ μέλανος γανώματος. Σπανιώτερον ἀπαντοῦν λεκανίδες τελείως ἀγάνωτοι ἢ φέρουσαι ὡς διακόσμησιν ζώνας μέλανος γανώματος ἢ μίαν μόνον ζώνην γραμμωτοῦ κοσμήματος μετὰ τῶν λαβῶν.

2. Τύπος Β, εἶναι ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Sir JOHN BEAZLEY Δυκίνειος τύπος (CV. Oxford σ. 118, πίν. 65, 13). Περιτεχνος ἄνω ἀπόληξις τοῦ πώματος, λαβαὶ στρογγύλαι ἐστραμμέναι πρὸς τὰ ἔσω. Δισκοειδῆς ποὺς ἔχων τὴν κάθετον ἐπιφάνειαν κοίλην.

Αἱ λεκανίδες τοῦ τύπου αὐτοῦ καλύπτονται συνήθως ἔξ ὀλοκλήρου διὰ γανώματος.

3. Τύπος Γ, ἡ ἄνω ἀπόληξις τοῦ πώματος ἔχει ἐνταῦθα σχῆμα κολούρου κώνου ἀνεστραμμένου· αἱ λαβαὶ ἔχουν τὸ σχῆμα πτερινιστήρων, δηλ. μετ' ἀποφύσεως κατὰ τὴν κορυφήν τοῦ τόξου των, ὁ ποὺς ἔχει τὴν μορφήν ἢ ἐχίνου ἀνεστραμμένου ἢ δίσκου, μετὰ κοίλης τῆς καθέτου αὐτοῦ ἐπιφανείας, ἢ δακτυλίου.

Αἱ λεκανίδες τοῦ τύπου τούτου ἢ καλύπτονται ἔξ ὀλοκλήρου διὰ μέλανος γανώματος ἢ φέρουν ζώνην

μετὰ πώματος 0.096, διάμ. μετὰ πώματος 0.139, διάμ. μετὰ λαβῶν 0.21, διάμ. ἄνευ λαβῶν 0.13. Τὸ πῶμα συνεκολλήθη ἐκ τεμαχίων. Ἀὐλαξ περὶ τὴν ἔνωσιν τῆς κομβιοειδοῦς ἄνω ἀπολήξεως τῆς λαβῆς τοῦ πώματος μετὰ τοῦ στελέχους αὐτῆς· πὺς εἰς σχῆμα ἀνεστραμμένου ἐχίνου.

Περὶ τὸ κέντρον τῆς κομβιοειδοῦς ἄνω ἀπολήξεως τῆς λαβῆς τοῦ πώματος

Εἰκ. 5. Παράστασις ἐπὶ τοῦ πώματος τῆς λεκανίδος ἀρ. 17534.

ὡς καὶ περὶ τὴν βάσιν τοῦ στελέχους αὐτῆς ἰωνικὸν στικτὸν κυμάτιον. Ἀκολουθεῖ παράστασις, περὶ ἧς εὐθὺς κατωτέρω. Ὅμοιον ἰωνικὸν κυμάτιον ἐπὶ τοῦ πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένου πέρατος τοῦ πώματος. Μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνη ἐκ πέντε ἀνθεμίων· ὑπ' αὐτὴν καὶ καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τοῦ ἀγγείου ὑπάρχει ἐπίσης ἰωνικὸν στικτὸν κυμάτιον οὕτως ὥστε, ὅταν τὸ ἀγγεῖον φέρῃ τὸ πῶμα αὐτοῦ, ἡ ζώνη τῶν ἀνθεμίων περιορίζεται ἐκ τῶν ἄνω καὶ ἐκ τῶν κάτω ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κοσμήματος.

ἰωνικοῦ κυματίου ἢ ἀνθεμίων ἐπὶ τοῦ πώματος καὶ γραμμῶν μετὰ τῶν λαβῶν.
ἑτέραν ζώνην πληρουμένην διὰ καθέτων κυματοειδῶν

Ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος παράστασις (εἰκ. 5) ἀποτελεῖται ἐξ ἑξ ἑξ γυναικείων μορφῶν, διηυθετημένων εἰς δύο ομάδας ἐκ τριῶν ἐκάστη· αὗται παρίστανται παίζουσαι παιδιάν τινα.

Ὅμας πρώτη: εἰς τὸ μέσον γυνὴ καθημένη ἐπὶ ἐξάρματός τινος τοῦ ἐδάφους κρατοῦσα εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα ῥάβδον φέρει ἀχειρίδωτον χιτῶνα καὶ σάκκον· στρέφει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅπου νεᾶνίς τις παρίσταται εἰς ὀρμητικὴν πρὸς τὰ ἔμπρὸς κίνησιν ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας ὑπεράνω ἀντικειμένου τινὸς ἔχοντος σχῆμα Γάμμα, ἐμπεπηγμένου ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. Αὕτη φέρει ἀχειρίδωτον χιτῶνα καὶ βραχιόλια εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῆς καθημένης γυναικὸς ἑτέρα νεᾶνις παρίσταται τρέχουσα ὀρμητικῶς καὶ κρατοῦσα εἰς τὴν ὑψυμένην δεξιὰν χεῖρα στρογγύλον τι ἀντικείμενον, πιθανώτατα σφαῖραν· αὕτη «ζυγίζει» καὶ ἐτοιμάζεται νὰ βάλῃ διὰ τῆς σφαίρας κατὰ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ἐσφηνωμένου εἰς τὸ ἔδαφος. Φέρει πέπλον, σφενδόνην καὶ βραχιόλια.

Ὅμας δευτέρα: Εἰς τὸ μέσον ἴσταται γυνὴ στηριζομένη διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐπὶ μακρᾶς ῥάβδου· φέρει χειριδωτὸν χιτῶνα, ἱμάτιον καὶ βραχιόλιον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα. Ἀτενίζει πρὸς νεάνίδα, ἥτις, ὡς ἡ ἀντίστοιχος μορφή τῆς πρώτης ομάδος, «ζυγίζει» διὰ νὰ βάλῃ κατὰ ὁμοίου ἀντικειμένου ἐσφηνωμένου ὡσαύτως ἐντὸς τοῦ ἐδάφους· φέρει ἀχειρίδωτον χιτῶνα, σφενδόνην καὶ βραχιόλιον εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα· ἡ μορφή αὕτη ἔχει ἀποδοθῆ κατὰ κάπως περιεργον τρόπον· δηλ. ὡς εἶν, ἐνῶ ἔτρεχε πρὸς τὴν ἀριστερὰ, ἐστάθη αἰφνιδίως καὶ στρέψασα τὸ μὲν ἄνω ἤμισυ τοῦ σώματος κατ' ἐνώπιον τὴν δὲ κεφαλὴν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐτοιμάζεται νὰ βάλῃ. Ἐκ τῆς ἀντιθέτου κατευθύνσεως ἑτέρα νεᾶνις, ἐκτείνουσα ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, σπεύδει πρὸς τὸ βαλλόμενον ἀντικείμενον· φέρει καὶ αὕτη ἀχειρίδωτον χιτῶνα, σφενδόνην καὶ βραχιόλια.

Τὸ παίγνιον τοῦτο¹ παρίσταται, ὅσον γνωρίζω, ἐπὶ τεσσάρων ἄλλων ἀγγείων, ἀπάντων ἐρυθρομόρφων καὶ τῆς αὐτῆς πρὸς τὸ ἐξεταζόμενον ἐνταῦθα περιόδου. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι: 1) πυξὶς εἰς Νέαν Ὑόρκην² 2) οἰνοχόη (τύπου 3, χοῦς) ἐπίσης εἰς Νέαν Ὑόρκην³ 3) ρυτὸν ἐκ Cheikh Zenad⁴ καὶ 4) ἀρμβαλλίσκος εἰς τὴν Συλλογὴν τοῦ Earl of Elgin εἰς Broomhall⁵. Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα ταῦτα ἀγγεῖα δύο μόνον πρόσωπα λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ παίγνιον· ἐκ τούτων τὸ ἐν βάλλει διὰ σφαίρας ἢ λίθου κατὰ ἀντικείμενον ἐσφηνωμένου ἐντὸς τοῦ ἐδάφους ἢ ἀπλῶς ἵσταμένου ἐπ' αὐτοῦ· τὸ σχῆμα τοῦ βαλλομένου ἀντικειμένου ποικίλλει. Ἐκ τῶν παραστάσεων τούτων καθίσταται, νομίζω, προφανὲς ὅτι ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ βάλλοντος εἶναι ἢ κατάρριψις τοῦ βαλλομένου ἀντικειμένου καὶ τοῦτο προξενεῖ ποιάν τινα ἀνησυχίαν εἰς τὸν συμπαίκτην αὐτοῦ. Πάντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα

¹ Περὶ τούτου βλέπε Syria, VII, 1926, σ. 207 καὶ VIII, 1927, σ. 174 (E. POTTIER). A. KLEIN, Child Life in Greek Art, 1932, σ. 19· H. McCLEES, The daily Life of Greeks and Romans, 1925, 42-43. Die Antike, VI, 1930, σ. 169 (L. DEUBNER).

² Μητροπολιτικὸν Μουσεῖον, 06.1021.119. Coll. Capnessa σ. 69, 240 πίν. 17. RICHTER καὶ MILNE, 1935, εἰκ. 140 (διὰ τὸ σχῆμα). H. McCLEES ἔ. ἀ. σ. 43, εἰκ. 51. Die Antike, ἔ. ἀ. σ. 166 εἰκ. 12 (σχέδιον ἀλ-

λοιοῦν κατὰ πολὺ τὴν παράστασιν). Syria, VIII, 1927, σ. 174.

³ Μητροπολιτικὸν Μουσεῖον, 27.78.48, A. KLEIN, ἔ. ἀ. πίν. 20, E. G. VAN HOORN, Choes and Anthesteria, 1951, ἀφ. 281.

⁴ Syria, VIII, 1927, σ. 174. Die Antike, ἔ. ἀ. σ. 167, εἰκ. 13.

⁵ BSA XXIX, 1927-28, σ. 209, εἰκ. 8.

ἐνθυμίζουσαν τὴν περιγραφὴν τοῦ παιγνίου τοῦ ἐφεδρισμοῦ ὑπὸ τοῦ ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ¹: ὁ δ' ἐφεδρισμός, λίθον καταστησάμενοι πόρρωθεν αὐτοῦ στοχάζονται σφαίραις ἢ λίθοις ὁ δ' οὐκ ἀνατρέψας τὸν ἀνατρέψαντα φέρει, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπειλημμένους ὅπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ἀπλανῶς ἔλθῃ ἐπὶ τὸν λίθον, ὃς καλεῖται δίορος». Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ δίορος ἐπὶ τῶν ἄνωθι ἀναφερομένων ἀγγείων δὲν ὁμοιάζει πρὸς λίθον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τεσσάρων ἄλλων ἀγγείων², ἐπὶ τῶν ὁποίων παρίσταται ἀναμφισβητήτως τὸ δεύτερον στάδιον τοῦ παιγνίου, δηλ. ὁ κυρίως ἐφεδρισμός, ἐξ οὗ τὸ ὄλον παίγνιον ἔλαβε τὸ ὄνομα, ὁ δίορος ποικίλλει καὶ δὲν ὁμοιάζει πάντοτε πρὸς λίθον. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ δίορος ἦτο ἐνίοτε ἐκ ξύλου, ὡς συμβαίνει εἰς συγγενῆ παίγνια παιζόμενα σήμερον ἐν Ἑλλάδι³.

Αἱ χεῖρες ἐσωτερικῶς, ὡς καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ποδός, εἶναι ἄνευ γανώματος. Ἐπὶ τοῦ πυθμένος: μέλαινα στιγμὴ κατὰ τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ μέλας κύκλος κατὰ τὴν περιφέρειάν του.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀγγείου ὡς καὶ τοῦ πώματος αὐτοῦ ἔχουν καλυφθῆ δια γανώματος. Φειδωλὴ χρῆσις ἀναγλύφου περιγράμματος.

Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ἀνήκει εἰς πολυπληθῆ ομάδα, ἀποτελουμένην κυρίως ἐκ λεκανίδων καὶ πυξίδων προερχομένων ἐξ ἐργαστηρίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀγγειογράφοι κατωτέρας ἀξίας εἰργάζοντο, ἄλλος περισσότερον ἄλλος ὀλιγώτερον, κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ ζωγράφου τοῦ Μειδίου. Αἱ παραστάσεις σχετίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς τὴν ζωὴν τῶν γυναικῶν, πρὸς χρῆσιν ἄλλωστε τῶν ὁποίων καὶ τὰ ἀγγεῖα ταῦτα προωρίζοντο.

Ζώνη ἀνθεμίων μεταξὺ τῶν λαβῶν εἶναι τι ἀσύνηθες, ὡς παρατηρεῖ ὁ Sir JOHN BEAZLEY⁴.

Πλησιέστερον κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν ἴσταται τεμάχιον πώματος λεκανίδος εἰς Göttingen⁵.

3) Λεκανὶς τύπου Β. Ἀριθ. Εὐρ. 17533 (εἰκ. 9,6) Ὑψος μετὰ πώματος 0.098, ὕψος ἄνευ πώματος 0.057, διάμ. πώματος 0.133, διάμ. στομίου 0.12, διάμ. μετὰ λαβῶν 0.191. Τὸ πῶμα ἔχει συγκολληθῆ ἐκ δύο τεμαχίων.

Ἡ κωνοειδὴς ἄνω ἀπόληξις τῆς λαβῆς τοῦ πώματος εἶναι μέλαινα ἄνωθεν

1 Θ 119.

2 α) Ἀμφορεὺς εἰς Κοπεγχάγην, Μουσεῖον Thorvaldsen 99, ὑπὸ τοῦ ζωγράφου τοῦ Γήρατος (Geras Painter ARV, 175, 19, Die Antike ἔ.ἀ., πίν. 20).

β) Οἶνοχόη εἰς Βερολίνον (Die Antike ἔ.ἀ., σ. 175, εἰκ. 26).

γ) Ἀγγεῖον εἰς Βρυξέλλας (R. 327, Mon. I, πίν. 47, ὅπου τὸ παίγνιον ἐρμηνεύεται ὡς ἡ ἐνκοτύλη).

δ) Σκύφος Ἰταλιωτικῆς τεχνοτροπίας εἰς Providence (CV. πίν. 28, 2. Ὡς παίγνιον δὲν ἐρμηνεύεται καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀντικείμενον — ὁ δίορος — περιγράφεται ὡς «perhaps the base of an incense burner». Πρόκειται ἀσφαλῶς καὶ ἐδῶ περὶ τοῦ ἐφεδρισμοῦ καὶ ὁ δίορος συνίσταται πιθανὸν ἐκ λίθων ἐπαλλήλων (βλ. καὶ JHS LIII, 1933, σ. 311-312 (βιβλιοκρισία J. D. BEAZLEY).

3 Καίτοι δὲν φαίνεται νὰ διεσώθη ὁ ἐφεδρισμός ὡς αὐτοτελὲς παίγνιον μέχρι σήμερον, δύναται τις οὐχ ἦττον ν' ἀνεύρη τὰ συγκροτοῦντα αὐτὸν στοιχεῖα εἰς παίγνια παιζόμενα σήμερον ἐν Ἑλλάδι, δηλ. τὴν διὰ λίθου ἠῆσιν ἀντικείμενον τοποθετουμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (π. χ. «Φίτσος», «Τρία πετραδάκια») ἢ τὸν κυρίως ἐφεδρισμὸν ὡς ποιήν (π. χ. «Ἀμάδες - Καβάλλες», «Λακκουβάκια»).

4 Γνωρίζω δύο ἀκόμη λεκανίδας ὁμοίου τύπου μετὰ παραστάσεως ἐπὶ τοῦ πώματος καὶ ζώνης ἀνθεμίων μεταξὺ τῶν λαβῶν:

1) Ὁξφόρδη, Sir JOHN BEAZLEY. 2) Ἀθῆναι, Ἐθν. Ἀρχ. Μουσεῖον ἀρ. Εὐρ. 14.507.

5 P. JACOBSTHAL, Göttinger Vasen, πίν. 15, 47.

καὶ ἄνευ γανώματος κατὰ τὰ πλάγια. Περὶ τὴν βάσιν τῆς λαβῆς καὶ κατὰ τὸ πέρας τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ πώματος ὑπάρχει ἰωνικὸν κυμάτιον, ἔχον μέλανα πυρῆνα καὶ διπλοῦν περίγραμμα¹.

Μεταξὺ τῶν λαβῶν ὑπάρχει ζώνη πληρουμένη ὑπὸ καθέτων κυματοειδῶν γραμμῶν². Λαβαὶ ἀγάνωτοι ἐσωτερικῶς. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ποδὸς καὶ ὁ πυθμὴν — πλὴν ἐνὸς κύκλου μετὰ στιγμῆς κατὰ τὸ κέντρον αὐτοῦ — εἶναι ἀφειμένα εἰς τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ.

Εἰκ. 6. Ἀρυβαλλίσκος ἀριθ. 17538.

4) Ἀρυβαλλίσκος ἄνευ χειρῶν, ἔχων στρογγύλον πυθμένα³. Ἀριθ. Εὐρ. 17538 (εἰκ. 6, 7, 9, 5). Ὑψος 0.05. Συνεκολληθήτη ἐκ τεμαχίων· ἐλλείπουν ὁ λαιμὸς μετὰ τοῦ στομίου καὶ τμήμα τῆς κοιλίας.

Ἐπὶ τοῦ ὤμου, ὡς καὶ κάτωθεν τῆς παραστάσεως, ἰωνικὸν κυμάτιον. Ἐπὶ τοῦ πυθμῆνος ἐξηρημένος κύκλος. Τὸ θέμα τῆς παραστάσεως εἶναι εἰλημμένον ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ Σχολείου. Γενειοφόρος ἀνὴρ, ὁ διδάσκαλος, κάθεται ἐπὶ κλισμοῦ· τὸ κάτω ἤμισυ τῆς μορφῆς, τὸ ὁποῖον, ὡς συνή-

Εἰκ. 7. Παράστασις τοῦ ἀρυβαλλίσκου 17538.

θως, θὰ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἱματίου, ἐλλείπει. Ἐκτείνει τὰς χεῖρας ἵνα λάβῃ ἀντικείμενόν τι παρὰ παιδός, ἱσταμένου πρὸ αὐτοῦ. Ὁ παῖς παρίσταται γυμνός· τὸ κάτω ἤμισυ αὐτοῦ ἐπίσης ἐλλείπει· κρατεῖ ἐπίμηκες ἀντικείμενον εἰς τὴν προτεταμένην δεξιὰν καὶ τι ἄλλο, ἐπίσης ἀκαθόριστον, εἰς τὴν ἀριστεράν. Πιθανὸν νὰ ἐκράτει γραφίδα καὶ δέλτον· περατώσας τὴν γραπτὴν του ἄσκησιν ἐγχειρίζει ταύτην εἰς τὸν διδάσκαλον.

1 Τοιοῦτον κυμάτιον καθίσταται σύνθητες κατὰ τὸ δεύτερον ἤμισυ τοῦ 5ου π. Χ. αἰῶνος.

2 Ἄλλα ἀγγεῖα ὅμοια κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν διακόσμωσιν: α) Oxford University, Συλλογὴ D. M. Robinson (CV. Robinson 3, πίν. 32, 2).

β) Ἐκ Nora (Mon. Lincei XIV, 1904, σ. 212 εἰκ. 39).

γ) Ἀθήναι, Μουσεῖον Ἀγορᾶς P. 10.990 (Hesperia XVIII, 1949, πίν. 91, 47, P. E. CORBETT).

3 J. D. BEAZLEY, BSA XXIX, 1927-28, σ. 187 ἔξ. C. H. E. HASPELS, ABF. σ. 216 ἔξ. RICHTER-MILNE, σ. 16.

Ἐπισθεν τοῦ διδασκάλου ἔρχονται τρεῖς παῖδες ἀκολουθούμενοι ὑπὸ κεκυφύας τινὸς μορφῆς, ἡ ὁποία βαδίζει μετὰ κόπου τῇ βοήθειά ράβδου· εἶναι ὁ πρεσβύτερος παιδαγωγός.

Ἄπαντες φέρουν ἱμάτια. Ἡ κεφαλὴ τοῦ προπορευομένου παιδὸς παρίσταται κατὰ στροφὴν τριῶν τετάρτων καὶ τὸ ἄνοιγμα τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι πρὸς τὰ ἔσω. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ παρίσταται ὡς ἐὰν ἐκράτει δέλτον¹, ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τοῦτο. Οὗτος στρέφεται διὰ τὴν ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν ἔπισθεν αὐτοῦ ἐρχόμενον παῖδα· οὗτος καλύπτεται ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τοῦ ἱματίου, τοῦ ὁποίου τὸ ἐν ἄκρον καταπίπτει ὀπισθεν ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου. Ὁ ἐπόμενος παῖς κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς λύραν καὶ φέρει ἱμάτιον ἔχον πεποικιλμένην παρυφήν. Τὴν ὄλην παράστασιν κλείει παῖς καθήμενος ἐπὶ ἡμικυκλικῆς ἐξέδρας καὶ παρακολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς ἄλλους ἀπομακρυνόμενους. Φέρει ἱμάτιον καὶ ἔχει ἐσταυρωμένους τοὺς πόδας· δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ἐὰν ἐκράτει ἀντικείμενόν τι. Ἀναμένει τὴν σειρὰν τοῦ διὰ τὴν προσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν διδάσκαλον ἢ τὸν ἐξεταζόμενον φίλον τοῦ ἢ ἔχει λησμονηθῆ εἰς τὴν θαλαπωρὴν τοῦ ἡλίου τῆς σχολικῆς ἀθλῆς;

Πολὺν φειδωλὴ χρῆσις ἀναγλύφου περιγράμματος.

Περὶ τὸ 410 π. Χ.

5) Μικροσκοπικὸς σκύφος ἀκέραιος· Ἀριθ. Εὐρ. 17.541 (εἰκ. 9, 1). Ὑψος 0.38, διάμ. μετὰ χειρῶν 0.88, διάμ. ἄνευ χειρῶν 0.58. Διατήρησις κακὴ. Τὸ χεῖλος ἀποχωρίζεται δι' αὐλάκος· πρὸς μᾶλλον ὑψηλὸς ἔχων σχῆμα ἀνεστραμμένου ἐχίνου. Μακρὰ λαβαὶ στρογγύλης τομῆς, λοξῶς τοποθετημέναι. Τὸ ἄνω ἥμισυ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου καλύπτεται ὑπὸ λευκοῦ ἐπιχρίσματος ἐφ' οὗ μελανόμορφος, ἄνευ χαράξεως παράστασις, περιοριζομένη μεταξὺ τῶν χειρῶν· μεταξὺ δύο ὀρθῶν ἀνθεμίων ἀδρομερέστατα ἀποδιδομένη σφίγξ ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως καὶ τι ὁμοιάζον πρὸς τμήμα σφιγγὸς ἐπὶ τῆς ἐτέρας. Τὸ χεῖλος, αἱ λαβαὶ ἐξωτερικῶς, τὸ κατώτερον μέρος τῆς κοιλίας καὶ ὁ πρὸς καλύπτονται ὑπὸ γανώματος καστανοῦ χρώματος, ὀφειλομένου εἰς οὐχὶ ἀπολύτως ἐπιτυχῆ ὄπτησιν. Ταινία ἐκ τοῦ αὐτοῦ γανώματος κάτωθεν τῆς παραστάσεως. Ὁ πυθμὴν τοῦ ἀγγείου ἐξωτερικῶς ὡς καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ποδὸς ἔχουν ἀφεθῆ εἰς τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ. Ἐσωτερικῶς ἀμελὲς ἐπιχρίσμα καστανοχρόου γανώματος μετ' ἰχνῶν τοῦ χρωστῆρος βαθυτέρας ἐνιαχοῦ ἀποχρώσεως.

Ἐπάρχουν πολυάριθμα ἀγγεῖα τοῦ αὐτοῦ σχήματος καὶ τῆς αὐτῆς ἀμελεστάτης τέχνης. Ἡ μεταξὺ τῶν ἀνθεμίων παράστασις δύναται νὰ εἶναι σάτυρος, σφίγξ, ἀνθρωπίνη μορφὴ, ἀνθέμιον ἢ τι ὅπως ἀπροσδιόριστον. Ὁ Sir JOHN BEAZLEY ὀνομάζει τὴν ὁμάδα ταύτην τῶν ἀγγείων «Lindos group» ἐκ τῶν ἀφθόνων παραδειγμάτων τῶν εὐρεθέντων εἰς Λίνδον².

Ἐπάρχουν καὶ μελαμβραφῆ ἀγγεῖα τοῦ αὐτοῦ τύπου³ ὡς καὶ τινα διακοσμού-

¹ Βλ. π.χ. τὸ ἐσωτερικὸν κύλικος εἰς τὸ Petit Palais (CV. πίν. 20,5) καὶ ἄλλης εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μουσεῖον (RICHTER - HALL, πίν. 80).

² J. D. BEAZLEY, ABV σ. 581 ἔξ.

³ Π. χ. Hesperia II, 1933, σ. 345 εἰκ. 17 καὶ IV, 1935, σ. 299, εἰκ. 45, 192.

μενα διὰ τῆς δι' ἐπιθέτου χρώματος τεχνικῆς (Six technic)¹. Ἡ χρονολόγησις αὐτῶν δὲν εἶναι εὐκόλος, διότι οὔτε τὸ σχῆμα οὔτε ἡ τεχνοτροπία μεταβάλλονται.

Διδακτικῇ πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ σύγκρισις τοιούτων ἀγγείων ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀγορᾶς, προερχομένων ἐκ στρωμάτων χρονολογουμένων ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς εὐρεθέντων ὀστράκων ὀστρακισμοῦ περὶ τὸ 486-482 π. Χ.², πρὸς τὸ δημοσιευόμενον ἐνταῦθα, τὸ ὁποῖον δύναται, νομίζω, νὰ χρονολογηθῇ ἐκ τῶν ὁμοῦ μετ' αὐτοῦ εὐρεθέντων ἀγγείων εἰς τὰ ἔτη 430-400 π. Χ.

Τὴν χρονολόγησιν ταύτην ἐνισχύουν ὅμοια ἀγγεῖα προερχόμενα ἐπίσης ἐκ τάφων τῆς αὐτῆς περιόδου³.

Εἰκ. 8. Λήκυθος ἀρ. 17540.

6) Λήκυθος μετὰ μελαμβαφῶν κοσμημάτων κατὰ ζώνας ἐπὶ λευκοῦ ἐπιχρίσματος. Ἀριθ. Εὐρ. 17.540 (εἰκ. 8). Ὑψος 0.164. Συγκεκολλημένη ἐκ δύο τεμαχίων.

Ἀνήκει εἰς γνωστοτάτην κατηγορίαν ληκύθων, τῶν ὁποίων ἡ διακόσμησις συνίσταται ἐκ ζωνῶν πληρουμένων διὰ γραμμικῶν καὶ φυτικῶν κοσμημάτων. Αἱ λήκυθοι αὗται παρήγοντο κυρίως ὑπὸ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ζωγράφου τῆς Beldam⁴.

Ἡ HASPELS δέχεται ὅτι ἡ τάξις τῶν ληκύθων τούτων παρήγετο ἀπὸ τοῦ 470 π. Χ. μέχρι, τοῦλάχιστον, τῶν μέσων τοῦ 5ου αἰ.⁵. Ἡ δημοσιευομένη ἐνταῦθα λήκυθος ἔχει, νομίζω, ἅπαντα τὰ στοιχεῖα, καὶ ὡς πρὸς τὸ σχῆμα καὶ ὡς πρὸς τὴν διακόσμησιν, τὰ χαρακτηρίζοντα τὰς ληκύθους τοῦ ἀνωτέρω ἐργαστηρίου⁶.

Ὁ πούς ὅμως ἔχει σχῆμα σπείρας μετὰ περιγράμματος μειωμένου κατὰ τὸ κατώτερον μέρος, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει εἰς τὰς πρὸ τῶν μέσων τοῦ αἰῶνος ληκύθους τῆς τάξεως ταύτης.

Ἡ λήκυθος αὕτη, ὁμοῦ μετ' ἄλλων παραδειγμάτων προερχομένων ἐκ συγχρόνων πρὸς τὸν ἐνταῦθα δημοσιευόμενον τάφον, δεικνύουν νομίζω, ὅτι ἡ τάξις αὕτη τῶν ληκύθων ἐξηκολούθησε νὰ παράγεται ἕως καὶ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 5ου αἰῶνος⁷.

7) Ἐρυθρόμορφος ἀρυβαλλοειδῆς λήκυθος (squat lekythos⁸). Ἀκεραία. Ἀριθ. 17.535 (εἰκ. 9, 3). Ὑψος 0.115, μεγ. διάμ. 0.07.

Ἀνήκει εἰς τὸν τύπον τῆς ἀρυβαλλοειδοῦς ληκύθου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ὄμος

1 Π. χ. Bonn, 814. CV. πίν. 39, 3. Lindos, I. σ. 630, 2600.

2 Hesperia XV, 1946, πίν. 47, 111 καὶ 112.

3 Clara Rhodos III, 1929, σ. 247, εἰκ. 244 καὶ 4, 1931, σ. 163, εἰκ. 162.

4 C. H. HASPELS, ἔ. ἀ. σ. 180 ἔξ.

5 ἔ. ἀ. σ. 187.

6 ἔ. ἀ. σ. 171.

7 Εἰς τάφον τῆς αὐτῆς περιόδου, ὅστις περιεῖχε καὶ ἕτερα ἀγγεῖα ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ τάφου τοῦ Περισταρίου, εὐρέθη ἡ πλησιεστέρα κατὰ τε τὸ σχῆμα καὶ τὴν διακόσμησιν λήκυθος τῆς τάξεως ταύτης (Clara Rhodos III, 1929, σ. 247, εἰκ. 244).

Ἄλλο παραδειγμα ληκύθου τῆς αὐτῆς τάξεως ἐκ συγχρόνου τάφου βλ. εἰς Hesperia IV, 1935, σ. 476, εἰκ. 1.

8 J. D. BEAZLEY, V. A. σ. 177. RICHTER καὶ MILNE σ. 15

δὲν τονίζεται, ἀλλ' ἡ καμπύλη τοῦ περιγράμματος κατέρχεται ἐνιαία ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τοῦ ποδός.

Αὔλαξ κατὰ τὴν ἔνωσην τοῦ στομίου μετὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἑτέρα ἑλαφρὰ αὔλαξ κατὰ τὴν ἔνωσην τοῦ λαιμοῦ μετὰ τῆς κοιλίας· δακτύλιος, δημιουργούμενος ὑπὸ δύο ἀβαθεστάτων αὐλάκων, κατὰ τὸ μέσον περίπου τοῦ λαιμοῦ. Αὔλαξ ἀφεθεῖσα εἰς τὸ χροῶμα τοῦ πηλοῦ, κατὰ τὴν ἔνωσην τοῦ ποδός.

Γυνὴ πρὸς τὰριστερὰ κρατοῦσα ταινίαν εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα· φέρει χειριδωτὸν χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τῆς κόμης ταινίαν ἐξ ἐπιθέτου χρώματος νῦν

Εἰκ. 9. Τὸ περιεχόμενον τοῦ τάφου τοῦ Περιστερίου.

ἐξαφανισθέντος. Πηλόχρους γραμμὴ περιοριζομένη μόνον κάτωθεν τῆς μορφῆς, δηλοῖ τὸ ἔδαφος.

Ποὺς εἰς σχῆμα δακτυλίου. Ἡ πλαγία ὄψις τοῦ ποδός καὶ ἡ κάτω αὐτοῦ ἐπιφάνεια ἔχει ἀφεθῆ εἰς τὸ χροῶμα τοῦ πηλοῦ. Ἀβαθῆς κατακόρυφος αὔλαξ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς χειρός. Ἡ λαβὴ ἐσωτερικῶς ἔχει ἐπιχρισθῆ διὰ γανώματος. Ἐπίσης τὸ στόμιον καὶ ὁ λαιμὸς ἐσωτερικῶς.

Ἡ τεχνοτροπία καὶ τὸ περίγραμμα τοῦ στομίου δικαιολογοῦν, νομίζω, τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἀγγείου τούτου κατὰ τὰ ἔτη 430-400 π.Χ.

8) Ἀρυβαλλοειδῆς λήκυθος (squat lekythos). Ἀριθ. 17.542 (εἰκ. 9,7). Σφζόμενον ὕψος 0.90. Τὸ στόμιον, τὸ ἄνω τμήμα τοῦ λαιμοῦ μετὰ τοῦ ἐνταῦθα συνδεομένου τμήματος τῆς χειρός καὶ μέρος τοῦ ποδός ἐλλείπουν.

Ἐλάχιστον μέρος τῆς ἐπιφανείας διασφύζεται καὶ τοῦτο ἀπολεπισμένον. Συγκεκολλημένη ἐκ τεμαχίων καὶ οἰκτρῶς κατεστραμμένη. Ἀνήκει εἰς ἕτερον τύπον

ἀρρυβαλλοειδοῦς ληκύθου μετὰ αἰσθητῶς τονιζομένου ὤμου, ὁ λαιμὸς ἀπλοῦται περισσότερον ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τὸ περίγραμμα τοῦ ποδὸς εἶναι διάφορον ἀπὸ τὸ τῆς προηγουμένης ληκύθου. Ἐλαφρὰ αὐτὰξ κατὰ τὴν ἔνωσιν τοῦ λαιμοῦ. Ἡ διακόσμησις, τῆς ὁποίας ἐλάχιστον τμήμα διεσώθη, ἀποτελεῖται πιθανόν, μόνον ἐκ ταινίας κατὰ τὸ ἄνω μέρος τῆς κοιλίας πληρουμένης διὰ κοσμήματος¹. Τὸ κατώτερον τμήμα τῆς πλαγίας ὄψεως τοῦ ποδὸς καὶ ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ πυθμῆνος ἔχουν ἀφεθῆ εἰς τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ.

Ἄγγειον ἀπαντῶν συνήθως εἰς τοὺς τάφους τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 5ου π. Χ. αἰ.

9) Μελαμβαφῆς οἰνοχόη τύπου VIII (mug) Ἄριθ. 17.537 (εἰκ. 9, 2). Ὑψος 0.66. Συγκολλημένη ἐκ τεμαχίων καὶ συμπληρωθεῖσα διὰ γύψου.

Ἐλαφρὸς δακτύλιος κατὰ τὴν ἔνωσιν τοῦ λαιμοῦ μετὰ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου. Αὐτὰξ κατὰ τὴν ἔνωσιν τῆς λεπτῆς δακτυλοειδοῦς βάσεως. Διμερῆς λαβή. Ραβδωτὴ διακόσμησις.

Ἐν ἐκ τῶν συνηθεστέρων σχημάτων ἀγγείων εἰς τάφους τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 5ου π. Χ. αἰ.²

10) Μελαμβαφῆς σκύφος κορινθιακοῦ τύπου· ἀριθ. 17.536 (εἰκ. 9, 4) Ὑψος 0.54. Συγκολληθεῖς ἐκ τεμαχίων, ὧν τινὰ ἐλλείπουν. Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ποδὸς ἔχει ἀφεθῆ εἰς τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ καὶ ὁ πυθμὴν κοσμεῖται ὑπὸ δύο συγκεντρικῶν κύκλων.

Ἔτερον σύνηθες ἀγγεῖον εἰς τάφους τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 5ου π. Χ. αἰ.³

Στηριζόμενοι κυρίως ἐπὶ τῆς τεχνοτροπίας τῶν ἀγγείων τῶν φερόντων ἐρυθρόμορφον παράστασιν καὶ βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ σχήματος αὐτῶν ὡς καὶ ἄλλων ὁμοίων, προερχομένων ἐκ συγχρόνων τάφων, δυνάμεθα, νομίζω, νὰ τοποθετήσωμεν τὸ περιεχόμενον τοῦ τάφου τούτου εἰς τὰ ἔτη 430-400 π. Χ.

ΒΑΡΒΑΡΑ Θ. ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ

¹ Συνήθης διακόσμησις αὐτοῦ τοῦ τύπου τῆς ἀρρυβαλλοειδοῦς ληκύθου· βλ. π. χ. *Hesperia* IV, 1935, σ. 480, εἰκ. 4,53.

² βλ. π.χ. *Hesperia* IV, 1935, σ. 476 εἰκ. 1 ἀριθ. 50

καὶ 51, καὶ *Hesperia* XVIII, 1949, πίν. 93 ἀρ. 78-80.

³ βλ. CV. Oxford 2, κείμενον πίν. 65, 24. *Hesperia* IV, 1935, σ. 506 (L. TALCOTT). *Hesperia* XVIII, 1949, σ. 319-20 (P. E. CORBETT).